

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Alia objectio solvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

dices supremi in foro civili non excludunt leges scriptas, sed eas supponunt & sequuntur: sic nec Summi Pontifices & Concilia, quamvis habeant supremam in dirimendis fidei controversiis authoritatem, non excludunt regulam Scripturæ & Traditionum Divinarum, sed potius ut utuntur in dirimendis fidei controversiis; quia, ut supra dicebamus, non docent per novas & privatas revelationes, sed per explicationem & applicationem Scripturarum & divinarum Traditionum. Similiter sicut Judex constitutus à Principe, non est supra leges Principis, licet habeat supremam potestatem sub illo judicandi & tales leges explicandi; sic nec Summi Pontifices & Concilia supra Scripturam esse dicendi sunt, quamvis eam explicandi, & de illius sensu judicandi, supremam & infallibilem habeant authoritatem & potestatem.

§. III.

Alia obiectio solvitur.

23. **O**bjiciunt, demum Hæretici contra eandem conclusionem: Regula fidei errare non potest: At Summus Pontifex in fide errare potest: Ergo regula fidei non est. Major patet: Minorem vero probant Hæretici variis exemplis Romanorum Pontificum, qui in suis definitionibus errasse videntur. In primis enim Liberius, ut apud Bellarminum lib. 4. de Romano Pontifice cap. 9. testantur Athanasius & Hieronymus, ex illi tedio pertectus, damnationi D. Athanasii ab hæreticis Arrianis factæ, fideique formulæ, nomine consubstantialis carenti, subscripsit, quod certe fuit hæresim approbare. Felix etiam qui Liberio successit, Arrianus fuit, ut testatur Hieronymus in Catalogo Scriptorum, in Acacio, his verbis: *In tantum autem sub Constantio Imperatore claruit, ut in Liberio locum, Felicem Arrianum Episcopum constitueret.* Tertiò Vigilius Epistolam scripsit ad Theodoram Augustam, in quo Monothelitarum hæresim confirmat, & anathema dicitur eis qui confitentur duas in Christo naturas, ut refert Liberatus in Breviario cap. 22. Quartò, Honorius I. in eandem Monothelitarum hæresim incidit, nam in suis ad Sergium Constantinopolitanum Epistolis, unicam asserunt in Christo voluntatem, & aliter prædicare vetuit. Unde in sexta Synodo art. 13. damnatus fuit tanquam Hæreticus, ejusque Epistolæ combustæ, & in septima Synodo ultimo totum Concilium dicit Anathema Honorio & Sergio, Cyro, & cæteris Monothelitis. Quintò, Stephanus VI. & Sergius III. irritaverunt, ut Platina narrat, omnia acta Formosi prædecessoris; contra verò Joannes IX. irritavit acta Stephani VI. & Sergii III. & approbavit acta Formosi: Ergo necessario alteruter falsum dixit, & erravit. Sextò, vel erravit Nicolaus IV. vel Joannes XXII. quorum alter cap. *Existit*, de Verborum significationibus in sexto, definivit Christum verbo & exemplo docuisse perfectam pauperatem, quæ consistit in abdicatione omnium rerum, nullo sibi dominio relicto, neque in particulari, neque in communi: alter verò in Extravag. *Ad Conditorum*, & *Cum inter nonnullos*, & *Quia quorundam*, declarat, talem pauperatem esse impossibilem in rebus usu consensuilibus, & hæreticum esse asserere, Christum talem pauperatem verbo & exemplo docuisse. Demum idem Pontifex docuit animas non visuras Deum ante resurrectionem,

A *cujus oppositum definivit Benedictus XII. qui et successit, & Concilium Florentinum in decreto Eugenii.*

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem, & ad primam probationem de Liberio, dico quod quamvis graviter deliquerit, Arrianorum hæresi, & condemnationi Athanasii subscribendo, non tamen propterea dici posse, illum verè fuisse hæreticum, aut hæresim docuisse, quia invitus & coactus, & minis ac terroribus compulsus, tali hæresi & condemnationi subscripsit: hoc autem non est hæresim ex cathedra docere, sed ut privatam personam, ad evitandam exilii pœnam, in hæresim, extrinseco solummodo consentire, ut etiam fecit Marcellinus, qui merita mortis idolis thus obtulit: vel sicut ipse D. Petrus, Christum ore non corde negando, confessionem fidei, non verò ipsam fidem amisit, ut docent SS. Patres, Tertullianus lib. de Fuga in persecutione, Ambrosius in Psal. 43. & Aurelius Prudentius in libro Catemerinon, id est retum diuinorum, hymno i. ubi habet hos versus:

*Flevit negator denique
Ex ore prolapsum nefas:
Cum mens maneret innocens,
Animusque servaret fidem.*

Ad secundam probationem de Felice, similiter dico, illum nunquam fuisse Arrianum, licet cum Arrianis communicaverit, medio illo tempore, quo adhuc in exilio vivente Liberio, verus Pontifex non erat. Ubi autem verus Pontifex esse cepit, non solum à communione Arrianorum abstinuit, sed & Constantium Imperatorem ut hæreticum damnavit, ut constat ex ipsius sepulchro invento in Basilica SS. Cosmæ & Damiani anno 1382. die 20. Julii, cum hac inscriptione: *Hic jacet corpus sancti Felicis Papæ & Martyris, qui Constantium hereticum damnavit: ut refertur Baronius anno 377. & Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 9.*

Ad tertiam probationem de Vigilio, dico illum quidem errasse scribendo Epistolam ad Theodoram Augustam, in qua Monothelitarum hæresim confirmabat, sed hoc Apostolicæ Sedis authoritati & infallibilitati nihil officere, tum quia illam non scripsit ut Pontifex, obligando fideles ad illam amplectendam: tum etiam, quia illam scripsit, quando non erat verus Pontifex, sed Antipapa. Fuit enim operâ Bellarzi, mandante Theodora, à sede expulsi Sylvester, verus Pontifex, & in exilium missus, ejusque loco intrusus Vigilius, qui ad gratificandum Imperatrici hæreticæ, cujus ope & favore fuerat in sedem intrusus, eam Epistolam scripsit: eum verò postea, defuncto Sylvester, accepit ut legitimus Pastor Petri Cathedra docere, nullus fuit in eo notatus error: quin, ut Platina narrat, operâ Theodora Romæ capius, & Constantinopolim ductus, ut promissum de restituendo Anthemo hæretico in Patriarchatum, à quo fuerat à suis prædecessoribus depositus, adimpleret: tantum abest ut in tam nefariam petitionem consentiret, ut ipsam Imperatricem, cum omnibus aliis hæreticis, excommunicaverit. In cujus confirmationem accedit illustre testimonium D. Gregorii lib. 2. Epist. 36. hæc scribentis: *Recordanda memoria Vigilius Papa, in urbe Regia constitutus, contra Theodoram tunc Augustam, vel Accephalorum damnationis promulgavit sententiam. Unde merito Romanis Pontificibus applicari potest quod de Pontificibus legis Molacia Augustinus Epist. 166.*

ait

Sedlib. 4. de Doctrina Christiana cap. 27. illa er-
go Cathedra non coram, sed Moyses, coegit eos bona di-
cere, etiam non bona facientes. Agebant ergo sua in vi-
tiosa, docere autem sua, cathedra autem illos non
cassata, docere autem sua, cathedra autem illos non
permittebat aliena. Ex quibus vulgatum hoc à
nonnullis colligitur: Tanta vis est Cathedre, ut co-
gatur benedicere male sentientem, & nec sua, sed alie-
na, docere permittat.

Ad quartam de Honorio duplex est responsio.
Prima est aliquorum, qui fatentur quidem Ho-
norium in hæresim Monothelitarum, lapsum fu-
isse, negant tamen propterea aliquid contrarium
fidei unquam ab eo definitum fuisse; licet enim
(inquirunt) duabus litteris ad Sergium scriptis,
hæresim Monothelitarum approbaveris, tamen
quia illa duæ Epistolæ erant private, à solos E-
piscopos Orientis, non verò ad universalem Ec-
clesiam scriptæ, nec sub interminatione anathe-
matis in illis prohibuit docere vel sentire con-
trarium, non continebant definitionem Summi
Pontificis, sed tantum ejus opinionem tanquam
Doctores particularis.

Respondent secundo alii, negando Honorium
Monothelitis fuisse, & in eorum hæresim un-
quam lapsum fuisse; idque probant ex quadam
Epistola Agathonis Papæ, in sexta Synodo act. 8.
approbata, in qua Agatho late ostendit, nullum
prædecessorum suorum, à fide Catholica defecisse.
Numeransque ac damnans eos qui hæresim
Monothelitarum defenderant, inter eos non nu-
merat Honorium, sed sanctam Sedem Apostoli-
cam eximit; quod item facit Concilium Roma-
num, ante sextam Synodum, contra eundem Mo-
nothelitarum errorem, sub Martino Papa cele-
bratum. Ad probationem verò in contrarium ex
litteris Honorii ad Sergium Constantinopolita-
num desumptam, dicunt quod in illis tantum
docere de una aut duabus operationibus in Chri-
sto faciendum esse, ne qui dicerent unicam in
Christo operationem fuisse, Eutychemi, unicam in
Christo naturam asserenti, favere viderentur; &
qui duas admitterent, hæresim Nestorii, duas in
Christo personas affirmantis, defendere vide-
rentur. Prudenter autem id egisse, quia ex una
parte questio de duplici vel unica Christi volun-
tate, nondum esset ab Ecclesia definita; aliunde
verò non sine causa timeret, ne hæc questio gra-
ve aliquod schisma in Ecclesia pareret, poterat,
imò debebat, conciliare utramque opinionem
affirmativam & negativam, necque tollere scan-
dali & contentions materiam.

Si istos, Honorium in secunda Epistola aperte
prædicare in Christo unam tantum voluntatem,
his verbis: *Unam voluntatem fateamur Domini no-
stri Jesu Christi.* Respondent eo loco Honorium
locutum fuisse de Christo, præcisè ut homine ita
ut dicere tantum voluerit, non fuisse in homine
Christo duas pugnantibus voluntates, unam car-
nis, alteram spiritus, sed unam tantum, ùnimum
spiritus, quia caro in Christo nihil absolute appe-
tebat contra rationem. Idque constare dicitur ex
celebri illa disputatione inter Pyrrhum, & Ma-
ximam Monachum quæ recitatur tomo 2. Con-
ciliorum, post vitam Theodori Papæ, in qua cum
objiceret Pyrrhus, quid de Honorio sentiret? Re-
spondit Maximus, constare ex Epistola quadam
scripta à successore Honorii Joanne IV. ad Im-
peratorum, negasse Honorium duas voluntates
contrarias in Christo, carnis & spiritus, non duas
quarum una divina, altera humana esset.

Sturgeas, in sexta Synodo generali art. 13.
Tom. IV.

A damnatum fuisse Honorium tanquam hæreticum,
& combustas fuisse ejus Epistolas ad Sergium to-
tam Synodum septimam actione ultima, anathe-
ma dixisse Honorio; & in octava act. 7. probatam
fuisse Epistolam Concilii Romani sub Adriano
II. in qua Pontifex cum Concilio allerit, Hono-
rium post mortem à sexta Synodo damnatum.

Respondent primò Bellarminus & Baronius,
acta sextæ Synodi generalis, in quibus fundaba-
tur septimum & octavum Concilium, depravatam
fuisse ab æmulis, Romanæ Ecclesiæ, præsertim
operâ Theodori Constantinopolitani, hæretici
Monothelitæ quise damnatum videns, loco pro-
prij nominis, Honorii nomen substituit curavit.
Verum cum rationes quibus hæc sextæ synodi
corruptionem suadere conantur, convincentes
non sint, nec appareant solida.

Respondent secundo cum Turcremata, &
aliis, sextam Synodum in damnatione Honorii
errasse; quamvis enim Concilium generale legiti-
mum errare non possit, in dogmatibus fidei de-
finiendis, in quæstionibus tamen de facto crimi-
nalibus, errori obnoxium esse potest; subinde;
mirum videri non debet, quod Patres illius Con-
cilii, ex falsis rumoribus, & non intellectis Ho-
norii Epistolis, & cepti, immerito eum cum hæ-
reticis Monothelitis connumerarint.

Ad quintam probationem de Stephano & Ser-
gio, qui acta Formosi prædecessoris imitantes,
humiliter respondent Bellarminus, Baronius,
Franciscus Amicus, aliique Recentiores, eos er-
ralle non in quæstione juris, sed facti, de quo in-
quit Amicus, *verum non est, quin possit Pontifex
errare.* Nam quæstio erat an Formosus fuisset le-
gitimus Pontifex? Stephanus & Sergius ex odio
existimantes non fuisse legitimum, omnia ejus
acta annularunt: quæ postea Joannes IX. appro-
bavit, declaravitque illum fuisse verum Ponti-
ficem, actaque Stephani irritavit.

Ad Nicolaum IV. & Joannem XXII. re-
spondeo cum iisdem Authoribus quæ esse quæ-
stiones à Pontificibus illis pertractatas. Prima
est, an possit de rebus usu consumptibilibus sepa-
rari ulus à dominio? Secunda, an Christus habue-
rit primum usum rerum, quibus utebatur, omni
dominio à se abdicato? Quoad primam, variæ
& contrariæ sunt illorum Pontificum sententiæ:
Nicolaus enim partem tenet affirmativam, idque
occasione Fratrum S. Francisci de Observantia,
qui profitentur merum usum habere carum re-
rum quas elemosynis acquirunt, manente do-
minio liberè de iis disponendi: apud Sedem Apo-
stolicam. Negativam verò Joannes amplecti-
tur, eo quod in rebus usu consumptibilibus di-
stingui nequeat ulus à dominio; nam his rebus
uti est ipsum dominium in ea exercere; cum illè
dicatur dominus rei, qui illam destruere potest;
qui autem rem usu consumit illam destruit, sub-
indeque in eam dominium exercet. Sed quidquid
sit de hac quæstione, & quam sententia verior
aut probabilior sit, certum est illam non spectare
ad fidem, cum non sit de aliqua veritate, vel in
Scripturis revelata vel per traditionem accepta,
vel ad salutem necessaria. Posterior verò pertinet
quidem ad fidem, sed in ea definienda unus Pon-
tifex non contradicit alteri: Nicolaus enim non
definit universaliter, nunquam Christum habu-
isse dominium rerum quibus utebatur, imò do-
cet illud aliquando ad indulgendum nostræ in-
firmitati retinuisse. Nam postquam dixit in Ex-
travaganti *extitit*, Christum talem paupertatem,

M m

Omni

omni dominio abdicato, verbo & exemplo docuisse, subdit: Nec his quicquam putet obijcere, quod interdum dicitur Christus loculos habuisse: Nam sic Christus Iesus, cuius perfecta sunt opera, in suis actionibus viam perfectionis exercuit, quod interdum infirmorum imperfectionibus condescendens, & viam perfectorum extolleret, & imperfectorum infirmas semitas non damnet, sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis &c. Contra vero Joannes in Extravaganti cum inter nonnullos, non definit, Christum nunquam talem paupertatem verbo aut exemplo docuisse, sed solum ut hæreticum declarat, Christum ejusque Apostolos, non habuisse aliqua, saltem in communi. Fieri autem potuit ut Christus habuerit aliqua, vel in communi, vel in particulari, & nihilominus ad commendationem perfectæ paupertatis, interdum omne dominium earum rerum, quas licite habere poterat, à se abdicaverit, juxta illud Matth. 8. & Lucæ 9. Pulpes foveas habebant, & volucres coeli midos, Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

33. Ad Joannem XXII, respondetur, illum quidem fuisse valde propensum in sententiam alloquentem animas non visuras Deum ante resurrectionem generalem, eamque persuadere statuisse, non tamen ut Pontificem deservivisse, sed ut ait Benedictus X. in Extravaganti quæ incipit Benedictus Deus, speciali providentiâ raptum fuisse, antequam aliquid definiret.

34. Ad Joannem Villano lib. 11. histor. c. 19. Joannem Papam pridie ante mortem significasse, existimare se jam probabiliorem sententiam esse eam quæ asserit beatos frui visione divinâ, etiam ante diem judicii; & hanc sententiam se amplecti, nisi aliquando aliud Ecclesia definierit, cujus definitioni suas omnes sententias libentissimè subjiceret, quæ retractatio aperte docet, hujus Pontificis mentem semper bonâ & Catholicâ fuisse. Idque confirmari potest ex Andræ Duvallo in Tractatu de Infalibilitate Summi Pontificis, ubi aliud refert, quod ad hujus Pontificis famam & honorem non parum confert: nimirum omnes Doctores Theologos Facultatis Parisiensis, coram Rege Philippo Valesio, eum ab omni hæreseos & erroris suspitione vindicasse agentes se accepisse à fide dignis, totum quod à Summo Pontifice de beatitudine Sanctorum dictum fuerat, non fuisse assertivè dictum. Quod testimonium instrumento publico munierunt anno Domini millesimo trecentesimo trigesimo tertio, ut constat ex autographo, quod ad nostram usque ætatem asservant Fratres Prædicatores in Conventu S. Jacobi, & integrum refert Dominus Coiffeteau, Massiliensis Episcopus, paginâ 1040. & 1041. suæ responsionis ad Mysterium iniquitatis, illudque se manibus tractasse ait Gamacheus Doctor Sorbonicus I. 2. qu. 4.

ARTICULUS II.

An soli Petro primatus, seu supremum totius Ecclesie regimen concessum fuerit, subindeque Paulus æqualem potestatem cum illo non habuerit?

DUas movemus hic celebres controversias, unam contra hujus temporis hæreticos, negantes soli Petro primatum seu supremam potestatem gubernandi Ecclesiam à Christo concessam esse, quam propterea negant esse Monarchiam,

sed vel Democraticam penes multitudinem, ut Illyricus, vel Aristocraticam penes cœtum seniorum, ut Calvinus, aut penes Principes seculares, ut Brennius, & hæretici Angli, quos art. præcedenti confutavimus. Illis favet Vigorius Junis, consultus, in sua responsione Synodali Concilii Basileensis, ubi docet claves collatas esse non personæ Petri seorsim à cæteris Apostolis sumptæ, sed conjunctim, seu nomine Ecclesie, quam ipse figurabat & representabat. Sicut (inquit) licet Genes. 2. Deus dicatur inspirasse in faciem hominis spiraculum vitæ, nihilominus totum corpus vivificum fuit, & anima totum corpus occupavit. Ita cum dixit Petro, Tu es Petrus & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, hoc convenit toti Ecclesie. Altera controversia est adversus Recentiores aliquem, Doctorem Sorbonicum, qui non multis ab hinc annis librum Gallico idiomate edidit, in quo asserit, æqualem D. Petro, D. Paulum potestatem & auctoritatem in Ecclesia habuisse, & utrumque non contuere quidem duo capita, ne Ecclesia esset biceps, quod esset monstro simile, sed utrumque contuere unum caput Ecclesie, & unum Pontificem, quæ sententia ab Innocentio X. anno 1647. damnata est, & contra illam scripserunt P. Nicolai in Rainerio, titulo de Dominio, Diana speciali Tractatu de auctoritate solius Petri, Augustinus de Bellis, & novissimè P. Dominicus à S. Trinitate Carmelita discalceatus, tomo 3. suæ Bibliothecæ Theologicæ.

S. I.

Prima conclusio statuitur, & duplici Scriptura testimonio firmatur.

Dico primò, soli singulari personæ Petri à Christo fuisse concessum primatum, & supremam potestatem regendi universalem Ecclesiam, non verò aliis Apostolis.

Conclusio est certa de fide, probaturque ex Evangelii locis duobus illustissimis, in quorum uno Christus claves (id est supremam in Ecclesia potestatem) Petro promittit, in altero verò ipsa confert. Primum habetur Matthæi 16. ubi Christus sic Petrum alloquitur: Beatus es Simon Barjona, quia caro & sanguis non revelavit tibi hæc. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam. & tibi dabo claves regni cælorum &c. Ubi (ut rectè observat Andreas Duvalius, Doctor Sorbonicus, & Pontificiæ autoritatis defensor acerrimus, duo extant metaphorica nomina; Petra & clavis, quæ supremam in personæ Petri potestatem aptissime significant; quod enim in ædificio est petra, seu fundamentum, hoc in corpore est caput, in civitate gubernator, Rex in regno, paterfamilias in domo, & nauta in navî: sicut enim petra fundamentum totum nectitur ædificium sic civitas, regnum, domus, & navis, gubernatore, Rege, patre, & nauclero stat, nititurque. Similiter communis consuetudo est, quod cum urbes dedantur alicui Principi, offeruntur ei claves in signum subjectionis; & claves domus solent tradi ei qui æconomus instituitur. Unde de Christo dicitur Matæ 22. Dabo claves super humerum ejus, & Apoc. 3. Qui habet clavem David ut suprema ejus potestas in Ecclesia significetur.

Christum verò his verbis singulariter alloqui Petrum inter alios Apostolos præfentes, manifestum